

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 24Sa/11/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6022200383
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Drahomíra Mikulajová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6022200383.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd správny, v konaní pred sudkyňou JUDr. Drahomírou Mikulajovou v právnej veci žalobkyne: G. G. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom Ul. F. H. XXXX/XX, XXX XX Zvolen, právne zast.: JUDr. Michal Fecifak, advokát, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 525 806 1860 0 zo dňa 02. júna 2022, takto

rozhodol:

I. Súd rozhodnutie žalovaného Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 525 806 1860 0 zo dňa 02. júna 2022 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 525 806 1860 0 zo dňa 19. apríla 2022 z r u š u j e a vec vracia orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni náhradu dôvodne vynaložených trov konania v plnom rozsahu v sume, aká bude vyčíslená v uznesení o výške trov konania vydanom po právoplatnosti tohto rozsudku, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Administratívne konanie

1. Žalobkyňa podala neformálnu žiadosť v Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen dňa 21.02.2022, ktorou uplatnila nárok na prepočítanie starobného dôchodku, keď požiadala o započítanie odpracovanej doby dôchodkového poistenia získaných rokov v Colnej správe od 15.06.1991 do 28.02.2007. K žiadosti pripojila rozhodnutie Colného riaditeľstva SR zo dňa 22.03.2007, ktorým jej bol priznaný výsluhový dôchodok v sume 7 683,- Sk od 01.03.2007 a rozhodnutie Finančného riaditeľstva SR zo dňa 16.06.2021, ktorým jej bol zvýšený výsluhový dôchodok od 01.07.2021 na sumu 354,85 Eur mesačne.

Prvostupňové administratívne rozhodnutie

2. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 525 806 1860 0 zo dňa 19.04.2022 zamietla žiadosť žalobkyne aplikujúc ustanovenia § 60 ods. 2, § 65 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „Zákon o sociálnom poistení“).

3. Rozhodnutie odôvodnila tým, že rozhodnutím č. 525 806 1860 zo dňa 20.09.2010 bol žalobkyni podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. priznaný starobný dôchodok od 06.08.2010. Vzhľadom na to, že získala dobu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, na nárok na starobný dôchodok preto Sociálna poisťovňa nehodnotila dobu služby v colnej správe.

4. Žalobkyňa podala proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne odvolanie, ktorým sa domáhala vydania rozhodnutia v súlade s čl. 33 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a

pozostalostných dávkach (ďalej v texte len aj „Dohovor“) a započítania aj doby 15 rokov a 332 dní, ktoré jej boli zhodnotené pri priznaní výsluhového dôchodku. Namietala, že odvolaním napadnuté rozhodnutie je nezákonné, vychádzajúce z nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu veci, vydané na základe nesprávnej aplikácie platných právnych noriem vzťahujúcich sa na jej vec a dožadovala sa vydania rozhodnutia v súlade s judikatúrou krajských súdov a Najvyššieho súdu SR. Uviedla, že celkovo získala dobu dôchodkového poistenia 39 rokov a 342 dní, z toho v colnej správe dobu 15 rokov a 332 dní a mimo colnú správu 24 rokov a 10 dní.

Druhostupňové administratívne rozhodnutie

5. O podanom odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie rozhodol generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaný“) rozhodnutím č. 525 806 1860 0 zo dňa 02.06.2022 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým odvolanie zamietol v celom rozsahu a prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 525 806 1860 0 zo dňa 19.04.2022 potvrdil.

6. Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zrekapituloval skutkový a právny stav. Konštatoval, že námietka žalobkyne týkajúca sa zhodnotenia obdobia služobného pomeru pre určenie sumy starobného dôchodku je nedôvodná, nakoľko jej bol priznaný výsluhový dôchodok a podľa preukázaného skutkového stavu výkon zamestnania colníka nebol zaradený do zvýhodnenej I. alebo II. kategórie funkcií, a z toho dôvodu pri hodnotení doby služby colníka nie je možné postupovať podľa ustálenej judikatúry a pri určení sumy dôchodku aplikovať čl. 33 Dohovoru. Doby výkonu služby a vymeriavacie základy dosiahnuté počas výkonu služby colníka, nie je možné podľa právnych predpisov o sociálnom poistení hodnotiť pre nárok na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme. Preto postup Sociálnej poisťovne, ústredie pri posúdení žiadosti označil za správny, pričom dôvody prvostupňového rozhodnutia majú podklad v príslušných zákonných ustanoveniach, na základe ktorých bolo rozhodnuté o uplatnenom nároku na prepočítanie starobného dôchodku.

Žaloba, žalobné body a argumentácia žalobkyne

7. V zákonom stanovenej lehote podala žalobkyňa žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného, spolu s prvostupňovým rozhodnutím a vrátenia veci Sociálnej poisťovni, ústredie na ďalšie konanie.

8. Žalobkyňa namietala, že rozhodnutia Sociálnej poisťovne (vydané v oboch stupňoch) vychádzali z nesprávne zisteného skutkového stavu veci, z nesprávneho právneho posúdenia veci a z nesprávnej aplikácie platných právnych noriem. Tvrdila, že napadnutým rozhodnutím žalovaného, aj jemu predchádzajúcim prvostupňovým rozhodnutím bolo porušené jej právo na starobný dôchodok.

9. Namietala, že Sociálna poisťovňa nesprávne posúdila dobu dôchodkového poistenia, keď jej nebola zohľadnená celá doba dôchodkového poistenia, pretože na starobný dôchodok nehodnotila dobu služby, ktorú žalobkyňa získala v colnej správe. Tvrdila, že žalovaný aj prvostupňový orgán Sociálnej poisťovne posudzovali dobu dôchodkového poistenia nesprávne a v dôsledku toho nesprávne rozhodli.

10. Argumentácia žalovaného, že práca colníka nebola zaradená do I. ani do II. pracovnoprávnej kategórie je nesprávna a nemá žiadne opodstatnenie. Pracovnoprávne kategórie upravovali iba vek odchodu do dôchodku. Žalobkyňa žiadala o priznanie starobného dôchodku až po dovŕšení dôchodkového veku.

11. Uviedla, že odpracovala mimo colnej správy 24 rokov a 10 dní, v colnej správe odpracovala 15 rokov a 332 dní, celkovo získala 39 rokov a 342 dní doby dôchodkového poistenia. Pochybenie spočíva v tom, že pri rozhodovaní žalovaný nebral do úvahy celú dobu dôchodkového poistenia, ale iba dobu, ktorá nebola hodnotená pri rozhodovaní o priznaní výsluhového dôchodku. Žalovaný bol v odvolacom konaní povinný zrušiť prvostupňové rozhodnutie. Konal v rozpore s ustanoveniami § 218 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., keď potvrdil prvostupňové rozhodnutie a nevysporiadal sa s námietkami uvedenými v odvolaní.

12. Žalovaný, aj prvostupňový orgán rozhodli v rozpore s čl. 33 Dohovoru č. 128, publikovanom pod č. 416/1991 Zb. Rozhodli v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, ktorá jednoznačne

zjednotila aplikačnú prax v skutkovo aj právne totožných veciach. Poukázala na judikáty Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10 So 59/2014, sp. zn. 7 So 138/2011 a sp. zn. 9 So 15/2016. Tvrdila, že tak žalovaný ako aj prvostupňový orgán postupovali a rozhodli v rozpore s platnými právnymi predpismi a judikovanými právnymi názormi.

Vyjadrenie žalovaného

13. Žalovaný trval na zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia a žalobu ako nedôvodnú navrhol zamietnuť. Uviedol, že pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok môže Sociálna poisťovňa v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupovať len podľa účinnej právnej úpravy. Námiety žalobkyne považoval za nedôvodné a opakovane konštatoval, že postup pri posúdení nároku žalobkyne na starobný dôchodok bol správny, pričom sa pridržiaval skutkových a právnych dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí.

14. Na vznik nároku na výsluhový dôchodok bola žalobkyni zhodnotená doba výkonu štátnej služby od 15.06.1991 do 31.05.1994 a od 01.07.1994 do 28.02.2007, spolu 15 rokov a 332 dní. Žalobkyni bol právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie priznaný starobný dôchodok od 06.08.2010. Keďže žalobkyňa získala obdobie výkonu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, v súlade s § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. sa doba výkonu štátnej služby od 15.06.1991 do 31.05.1994 a od 01.07.1994 do 28.02.2007, nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, a preto nebola na nárok na starobný dôchodok a určenie jeho sumy zhodnotená.

15. V rozsudkoch Najvyššieho súdu SR označených v žalobe nešlo o skutkovo obdobnú vec, keď v tam posudzovaných prípadoch, poistenec získal dobu služby v I. kategórii funkcií v rozsahu zakladajúcom nárok na znížený dôchodkový vek. Právny názor uvedený v rozsudku sp. zn. 10 So/59/2014 zo dňa 15.04.2015 nebol doposiaľ zovšeobecnený, preto nejde o prezentovanú rozhodovaciu prax. Je potrebné zohľadniť aj názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení IV. ÚS 481/2011-19 zo dňa 10.11.2011, podľa ktorého dôvera v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu. Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra nemôže vyvíjať, resp., že v prípade, ak je prijaté ojedinelé rozhodnutie, vybočujúce z doterajšej línie rozhodovacej praxe, sa konajúci súd nemôže vrátiť na pôvodnú líniu rozhodovacej činnosti. Sociálna poisťovňa zosúladiť svoju aplikačnú prax s právnym názorom Najvyššieho súdu SR uvedeným v rozsudku sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15.08.2012. Inak bolo rozhodnuté o dôchodkových nárokoch poistencov so získanou dobou služobného pomeru len v takých individuálnych prípadoch, v ktorých bola Sociálna poisťovňa v súlade s § 191 ods. 6 SSP zaviazaná rozhodnúť podľa vysloveného právneho názoru vyjadreného správnym súdom v konkrétnom prípade.

Replika žalobcu

16. Žalobca odmietol vyjadrenie žalovaného k žalobe ako celok, považujúc jeho argumentáciu za nesprávnu. Rozpor medzi žalobcom a žalovaným spočíva v nezapočítaní doby dôchodkového poistenia získanej v osobitnom systéme (v colnej správe). Stanovisko žalovaného, podľa ktorého sa obdobie výkonu štátnej služby colníka nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, a preto sa pri nároku na starobný dôchodok nezhodnocuje, považuje žalobca za chybné a diskriminačné. Právny názor, o ktorý opiera žalobca svoj nárok bol zovšeobecnený - platí, že doba služobného pomeru v colnej správe sa zhodnocuje na účely starobného dôchodku. Pripojil rozsudok Krajského súdu v Košiciach 3Sa/4/2020 zo dňa 28.09.2021, rozsudok Krajského súdu v Prešove 6Sa/14/2020 zo dňa 11.11.2021 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici 27Sa/4/2021 zo dňa 15.02.2022.

17. Žalovaný nevyužil možnosť vyjadriť sa k replike žalobcu, zaujať dupliku.

18. Správny súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 107 ods. 2 SSP verejným vyhlásením rozsudku, postupom podľa § 137 ods. 4 SSP, nakoľko nezistil žiaden z dôvodov, pre ktorý by bolo potrebné nariadiť pojednávanie v zmysle § 107 ods. 1 písm. a) až e) SSP. Potrebu nariadiť pojednávanie na prejednanie sociálnych žalôb posudzuje správny súd individuálne (porovnaj: R., J., W., M., H., M., W., A. a kol., Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C.H.Beck, 2018, strana 1051).

Posúdenie opodstatnenosti žaloby - podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov súdom

19. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako vecne a miestne príslušný správny súd (§ 10 SSP a § 13 ods. 3 SSP) preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Preskúmaním veci dospel správny súd k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, pretože napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo vyústilo do zrušenia rozhodnutia žalovaného v zmysle § 191 ods. 1 písm. c) SSP, zároveň aj rozhodnutia prvostupňového orgánu verejnej správy v zmysle § 191 ods. 3 písm. a) SSP a vrátenia veci orgánu verejnej správy nižšieho stupňa na ďalšie konanie v zmysle § 191 ods. 4 prvá veta SSP.

20. Podľa § 2 ods. 1 SSP; v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 2 ods. 2 SSP; každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

22. Podľa § 6 ods. 1 SSP; správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

23. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP; správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

24. Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného v spojení s jemu predchádzajúcim prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie o zamietnutí žiadosti žalobkyne o započítanie doby služby v colnej správe od 15.06.1991 do 28.02.2007 do obdobia dôchodkového poistenia z dôvodu, že vzhľadom na to, že získala dobu služby v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok, na nárok na starobný dôchodok preto Sociálna poisťovňa nehodnotila dobu služby v colnej správe v zmysle § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., v zmysle ktorých sa toto obdobie nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia.

25. Medzi žalobkyňou a žalovaným je spornou otázkou nezapočítanie doby dôchodkového poistenia získanej v osobitnom systéme (v colnej správe). Stanovisko žalovaného, podľa ktorého sa obdobie výkonu štátnej služby colníka nepovažuje za obdobie dôchodkového poistenia, a preto sa pri nároku na starobný dôchodok nezhodnocuje, považuje žalobca za chybné a diskriminačné.

26. Podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

27. Podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.; dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon v odsekoch 4 až 8, § 65a a 274 neustanovuje inak.

28. Podľa § 60 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.; obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajta a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

29. Podľa § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.; za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31.

decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

30. Podľa § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.; suma starobného dôchodku sa určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia veta a štvrtá veta platia rovnako.

31. Podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach č. 128 (ČSSR bol ratifikovaný 11. januára 1990 a vyhlásený pod č. 416/1991 v Zbierke zákonov, pre ČSFR nadobudol platnosť 11. januára 1991); ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

32. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR; štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

33. Podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy SR; medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

34. Podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy SR; majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

35. Správny súd mal z obsahu administratívneho spisu preukázané, že žalobkyňa neformálnou žiadosťou podanou v Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen dňa 21.02.2022 požiadala o započítanie odpracovanej doby dôchodkového poistenia získaných rokov v colnej správe od 15.06.1991 do 28.02.2007. Starobný dôchodok bol žalobkyni priznaný po dovŕšení dôchodkového veku (06.08.2010 zmysle § 65 ods. 6 Zákona o sociálnom poistení, pripočítaním tridsiatich šiestich kalendárnych mesiacov k veku 55 rokov, vychovala 2 deti) rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie č. 525 806 860 zo dňa 20.09.2010 podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. od 06.08.2010. Suma starobného dôchodku bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu 0,8181 x 24,0274 rokov obdobia dôchodkového poistenia x aktuálna dôchodková hodnota 9,2246, vo výške 181,40 EUR, po zvýšení podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. vo výške 187 EUR mesačne. Počet dní obdobia dôchodkového poistenia do vzniku nároku na dôchodok, ktorý bol zohľadnený pri výpočte sumy starobného dôchodku vyplýva z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie o priznaní starobného dôchodku z 20.09.2010, pričom zhodnotená doba predstavuje 24 rokov a 10 dní (24.0274 roka). Doba výkonu štátnej služby zohľadnená pri určení výsluhového dôchodku - 15 rokov a 332 dní, započítania ktorej sa žalobkyňa v rámci uplatneného nároku na prepočítanie sumy starobného dôchodku domáha, evidentne nie je zahrnutá do doby dôchodkového poistenia, ako to vyplýva z pripojeného osobného listu dôchodkového poistenia.

36. Súčasťou administratívneho spisu je rozhodnutie Colného riaditeľstva SR č.: 525 806 1860, Zn.: 24820/2007-1462-2 zo dňa 22.03.2007, ktorým bol podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov priznaný žalobkyni výsluhový dôchodok v sume 7683,- Sk od 01.03.2007. Podľa potvrdenia Colného úradu Banská Bystrica zn. 12556/2007/5134 zo dňa 20.02.2007 celková doba trvania služobného pomeru žalobkyne bola 15 rokov a 332 (od 15.06.1991 do 31.05.1994 a od 01.07.1994 do 28.02.2007).

37. Najvyšší súd SR, ako aj Najvyšší správny súd SR (napr. 9Sk/1/2021 zo dňa 27.06.2022) sa opakovane zaoberali vo svojej rozhodovacej činnosti výkladom zákonných ustanovení týkajúcich sa započítania doby profesionálnej služby pre účely zistenia obdobia dôchodkového poistenia pre možnosť vzniku nároku na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení, ako aj pre

určenie jeho výšky v spojení s čl. 33 ods. 2 Dohovoru a v súlade s Ústavou SR. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/138/2011 zo dňa 15.08.2012, ktoré bolo zverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR č. 6/2013 (R 83/2013) vyplýva právny názor o nutnosti započítania celého obdobia dôchodkového poistenia poistenca, ktorý bol poberateľom výsluhovej dávky podľa zákona č. 328/2002 Z. z. a dovŕšil dôchodkový vek podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení za účelom rozhodnutia o vzniku jeho nároku a za účelom určenia jeho výšky. Právna veta tohto judikovaného rozhodnutia znie: „Priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevylučuje, aby obdobie výkonu služby profesionálneho vojaka (policajta a vojaka prípravnej služby) bolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku“. Najvyšší súd SR uviedol: „Takto určenú sumu starobného dôchodku je možné v zmysle uvedeného právneho názoru len krátiť o sumu, ktorá zodpovedá obdobiu jeho dôchodkového poistenia, ktoré bolo zhodnotené pre účely priznania výsluhovej dávky, plniacej po dovŕšení dôchodkového veku funkciu starobného dôchodku z osobitného systému dôchodkového poistenia“. Pokiaľ žalovaný namietal nepoužiteľnosť rozhodnutí, nakoľko išlo o poistenca, ktorý vykonával zamestnanie vo zvýhodnenej kategórii funkcií, správny súd poukazuje na to, že táto skutočnosť nebola pre tento záver podstatná, pretože nároky vyplývajúce zo zamestnania vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, resp. v kategórii funkcií súvisia len s možnosťou zníženia dôchodkového veku a výhodnejšieho výpočtu dôchodkovej dávky. Uvedené však nemá žiaden vplyv na zistenie obdobia dôchodkového poistenia poistenca zo všetkých systémov dôchodkového poistenia, v ktorých tieto doby získal. Žalobkyňa požiadala o priznanie starobného dôchodku až po dovŕšení riadneho dôchodkového veku.

38. Zo záverov vyššie uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/138/2011 vyplýva, že pre posúdenie vzniku nároku žalobkyne na starobný dôchodok podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. a tiež pre určenie jeho sumy mala Sociálna poisťovňa hodnotiť celú dobu jej dôchodkového poistenia, teda obdobie dôchodkového poistenia získané vo všeobecnom, ako aj osobitnom systéme a z takto zistenej doby dôchodkového poistenia mala vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by patrila po zhodnotení celej doby dôchodkového poistenia v osobitnom aj všeobecnom systéme. Od takto určenej sumy starobného dôchodku je potrebné odpočítať sumu starobného dôchodku, ktorá by poistencovi patrila len za obdobie dôchodkového poistenia získané výkonom služby, za ktorý bola poskytnutá dávka výsluhového zabezpečenia, pretože po dovŕšení dôchodkového veku plní dávka výsluhového zabezpečenia funkciu starobného dôchodku, ktorá zodpovedá už zhodnotenej dobe dôchodkového poistenia pre účely priznania výsluhovej dávky. Poistencovi potom vzniká nárok na starobný dôchodok vo výške, ktorá je zistená rozdielom sumy medzi teoretickou výškou starobného dôchodku, na ktorú by poistencovi vznikol nárok v prípade, že by celé obdobie dôchodkového poistenia získal len vo všeobecnom systéme a výškou dôchodku, ktorá by zodpovedala obdobiu, ktoré bolo zohľadnené pre účely priznania výsluhovej dávky, najviac vo výške výsluhovej dávky. Len takýmto spôsobom môže byť zachovaný oprávnený nárok žalobkyne na zhodnotenie celého obdobia jej dôchodkového poistenia. Z uvedeného teda vyplýva, že priznanie výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. nevylučuje, aby obdobie výkonu služby colníka nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa Zákona o sociálnom poistení.

39. Žalobkyňa ako poberateľka dávky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky, ktorá od dovŕšenia dôchodkového veku podľa Zákona o sociálnom poistení plní funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov v sume primeranej dobe trvania služobného pomeru, na určenie sumy starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. má zákonný nárok, aby jej bola do doby zamestnania započítaná doba služby a osobné vymeriavacie základy už zohľadnené v dávke osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Suma starobného dôchodku sa následne zníži podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o sumu starobného dôchodku zodpovedajúcu zamestnaniu, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku. Zámerom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z. z. zabezpečiť, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý by mal všetky doby poistenia hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

40. Mechanizmus krátenia starobného dôchodku poistencom, ktorým vznikol nárok aj na výsluhový dôchodok, a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne k počtu rokov rozhodných pre výpočet ich výsluhového dôchodku k celkovej dobe poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia,

najviac však o sumu výsluhového dôchodku, prešiel testom ústavnoprávnej kontroly, ako to vyplýva z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 389/2017, IV. ÚS 270/2018. Ústavný súd SR sa zaoberal postupom krátenia starobného dôchodku v prípade súbehu s výsluhovým dôchodkom aj v prípade napadnutia ústavnou sťažnosťou rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/151/2016 Z zo dňa 27.06.2018, keď Ústavný súd SR sťažnosť odmietol uznesením sp. zn. IV. ÚS 624/2018-17 zo dňa 16.11.2018. Ústavný súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý považuje za konformný s Ústavou SR, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa Zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, inak, by týmto poistencom (vzhlľadom na ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré vylúčili možnosť započítania obdobia služby (aj colníka), získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok), nebolo možné zohľadniť obdobie služby na účely nároku aj výšky starobného dôchodku. Zo záverov ústavného súdu vyplýva, že bolo úlohou súdov rozhodovacou praxou vyplniť medzeru zákona, tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

41. Správny súd pri súdnom prieskume zohľadňuje právne názory vyslovené Najvyšším súdom SR v jeho predchádzajúcej rozhodovacej činnosti, pretože sú podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR analogicky s § 191 ods. 6 SSP záväzné, a to nielen pre adresáta v konkrétnej rozhodovanej veci, v ktorej bol daný právny názor vyslovený, ale aj pre orgán verejnej správy a pre konajúci správny súd pri riešení iných prípadov s totožnou právnou problematikou. Pokiaľ by tak nepostupoval, došlo by k porušeniu zásady legitímneho očakávania účastníkov vo vzťahu k judikovanému právnemu názoru Najvyššieho súdu SR ohľadom rovnakej právnej otázky.

42. Z uvedeného vyplýva jednoznačný právny záver, že na účely určenia výšky starobného dôchodku žalobkyne a rozhodnutia o jej žiadosti o prepočítanie sumy starobného dôchodku je potrebné do doby jej dôchodkového poistenia započítať aj doby hodnotené pre účely priznania výsluhovej dávky - výsluhového dôchodku, ktorý plní po dovŕšení dôchodkového veku čiastočne funkciu zabezpečenia v starobe a až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno jeho sumu krátiť, ako je uvedené v bode 38 tohto rozsudku. Právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe neznamena len to, že pre účely priznania starobného dôchodku musí byť každému poistencovi zohľadnené celé získané obdobie jeho dôchodkového poistenia, ale aj to, že za totožné obdobie dôchodkového poistenia nemôže dostávať dve dávky rovnakého druhu, teda pokrývajúce rovnakú sociálnu udalosť - dovŕšenie dôchodkového veku, pretože ktorýkoľvek z týchto prístupov by bol v rozpore s Ústavou SR, čl. 39 ods. 1, čl. 12, podľa ktorého sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v ich právach.

43. Keďže žalovaný, aj prvostupňový orgán verejnej správy vo svojom konaní a rozhodovaní nerešpektovali ustálenú súdnu prax - záväzný právny názor týkajúci sa započítateľnosti celého obdobia dôchodkového poistenia poistenca, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok z osobitného systému dôchodkového poistenia s následným určením sumy starobného dôchodku postupom krátenia podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru, nemožno považovať žalobu napadnuté rozhodnutie žalovaného aj prvostupňové rozhodnutie za zákonné. Nerešpektovanie záväzného právneho názoru Najvyššieho súdu SR, ktorý bol zverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk a nezohľadnenie celého obdobia dôchodkového poistenia žalobkyne pre účely správneho určenia výšky jej starobného dôchodku bolo nesprávne, v rozpore s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami a čl. 33 ods. 2 Dohovoru, zároveň s povinnosťou rešpektovať vyslovené právne názory v skutkovo totožných veciach a preto bolo napadnuté rozhodnutie výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci. Keďže žalovaný ako odvolací orgán prvostupňové rozhodnutie napriek uvedenému považoval za súladné so zákonom a potvrdil ho, bolo aj jeho rozhodnutie nezákonné pre rozpor s ustanovením § 218 ods. 2 zákona o sociálnom poistení a zaťažené rovnakou vadou, spôsobujúcou jeho nezákonnosť, pretože bolo tiež výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci.

44. Z dôvodov vyššie uvedených správny súd vyhodnotil správnu žalobu ako dôvodnú a žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj jemu predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP a § 191 ods. 3 SSP a vec vrátil prvostupňovému orgánu verejnej správy na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4 SSP.

45. V ďalšom konaní Sociálna poisťovňa, ústredie opätovne posúdi nárok žalobkyne na prepočítanie sumy starobného dôchodku, pričom zohľadní celé obdobie jej dôchodkového poistenia, ktoré získala do

vzniku nároku na starobný dôchodok, teda aj dobu služby v Colnej správe, ktorá jej založila nárok na priznanie výsluhového dôchodku. Právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný v zmysle § 191 ods. 6 SSP, avšak nie absolútne, len do zmeny právneho prostredia (novelizácie právnej úpravy, prijatia novej judikatúry a pod.). Úlohou prvostupňového orgánu bude teda opakovane rozhodnúť o žiadosti žalobkyne novým rozhodnutím, ktoré náležite a zrozumiteľným spôsobom odôvodní a v ktorom bude reflektovať aj na eventuálnu novú právnu úpravu ohľadom danej problematiky, účinnú v čase rozhodovania.

46. Správny súd aplikujúc ustanovenie § 167 ods. 1 SSP priznal žalobkyni právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, keďže žalobkyňa mala vo veci úspech celkom. O výške náhrady trov konania rozhodne súd uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd - Najvyšší správny súd (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Krajskom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).